

中国传统思想

اندیشه سنتی چین

仁

<http://www.purpleculture.net>

中国人注重人与自然的和谐，在中国传统思想中，“天人合一”是一个主要的话题。中国传统思想更注重个人修养的提升，更关注“修身养性”，更为重视智慧的体悟而对逻辑推理不是特别在意。

可以说，中国有一套完整的影响了中国几千年的思想体系，而这套体系最重要的组成部分就是以孔子、孟子为代表的儒家思想和以老子、庄子为代表的道家思想以及佛学思想。其中，对中国影响最大、最深远的是儒家思想。

اند، مکتب «دائوئی» که بانی آن «لائوزه» و «جوآنگ زه» می باشند و تفکر بودایی است. در این میان، مکتب کنفوسیوس بیشترین وعمیق ترین تاثیر را بر چین داشته است.

مردم چین به هماهنگی انسان و طبیعت بسیار توجه می کنند. در اندیشه ی سنتی چینی ها «وحدت آسمان و انسان» یکی از موضوعات اصلی است. در این تفکر به تزکیه نفس و ارتقای آن اهمیت والایی داده شده است، تهذیب نفس و پرورش اصول اخلاقی و همچنین تأکید بر مکاشفات عقلانی و حکمت از اهمیت زیادی برخوردار است ولی چینی ها نسبت به استدلال منطقی اهمیت چندانی قائل نیستند.

به طور کلی می توان گفت: چین دارای یک اندیشه سیستماتیک کلی نگری می باشد که ایدئولوژی این کشور را برای هزاران سال تحت تاثیر خود قرار داده است. مهمترین بخش تشکیل دهنده این اندیشه، مکتب «کنفوسیوس» است که کنفوسیوس و «منسیوس» آن را پدید آورده

禪

1	2
	3
	4

1. 老子
لائوزه
2. 孟子
من زه
3. 汉字 “禅”
کاراکتر چینی «ذن»
4. 龙门石窟佛像
مجسمه بودایی در لون من

孔子

کنفوسیوس

孔子（公元前 551—公元前 479），名丘，字仲尼，鲁国人。中国春秋末期伟大的思想家和教育家，儒家学派的创始人。

孔子的远祖是宋国的贵族，殷王室的后裔。在孔子很小的时候，他的父亲就去世了，之后家境逐渐衰落。虽然孔子年轻的时候很贫困，但是他立志学习，他曾经说过：“三人行，必有我师焉。”后来，他开始授徒讲学，他一共教授了 3 000 多个学生，其中不乏贫困家庭的孩子，改变了以往只有贵族子弟才有资格上学的传统。孔子晚年还编订上古书籍，保存了很多古代的文献，我们现在看到的《诗经》《尚书》《周易》等都经过他的编订。

孔子的很多思想即使在今天看来也很有价值。比如，孔

子丰富了“仁”的内涵，他认为要做到“仁”，就要关爱别人，“己所不欲，勿施于人”；他还认为，“君子和而不同”，也就是说，在处理人际关系上要承认人与人之间的差异，不要用单一的标准来衡量对方，这样才能够达到社会的和谐与稳定；他在教育上还主张用启发的方法促使学生独立思考，在学习书本知识的同时还要有自己独立的见解；等等。

孔子的言行被他的弟子们收集在《论语》一书中，孔子的思想也被后人吸收和发扬光大，成为中国传统思想最主要的组成部分，并逐渐传播到周边国家，形成了影响范围很广的儒家文化圈。

孔子是属于中国的，他在中国家喻户晓，绝大多数中国人的思想都或多或少地受到他的学说的影响；孔子也是属于世界的，联合国教科文组织曾将他列为世界十大文化名人之一。

1 | $\frac{2}{3}$

1.2. 孔子

کنفوسیوس

3. 孔庙供奉的孔子

مجسمه کنفوسیوس در معبد کنفوسیوس

<http://www.purpleculture.net>

کنفوسیوس

کنفوسیوس (۵۵۱-۴۶۹ ق م) با نام «چیو» و یا «جونگ نی» از مملکت لو، متفکر و آموزگار بزرگ اواخر دوره ی «بهار و پائیز» چین و بنیانگذار مکتب کنفوسیوس می باشد. اجداد او از طبقه اشرافی مملکت سونگ و از نسل درباریان پادشاه «یین» بودند. وی در دوران کودکی، پدرش را از دست داد که پس از آن وضع اقتصادی خانواده ی او روز به روز بدتر شد. کنفوسیوس علی رغم فقری که داشت مطالعه و تحصیل را به عنوان هدف بزرگی دنبال می کرد، از سخنان معروف او می توان به این اشاره کرد: «اگر سه نفر باهم باشند، حتما یکی از من برتر و استاد من می باشد». بعدها وی به پذیرش شاگردها و امر تدریس مشغول گردید. او بیش از سه هزار شاگرد داشت که بیشتر آنها از خانواده های فقیر بودند و همین امر هم باعث ایجاد تغییراتی در نظام آموزشی سنتی چین گردید که قبلاً فقط منحصربه فرزندان طبقات اشراف بود. کنفوسیوس در اواخر عمر خویش، به کار جمع آوری و تصحیح کتب باستانی پرداخته و بسیاری از متون قدیمی را جمع آوری کرده است. «شی جینگ» (سرودها)، «شانگ شو» (کتاب مدارک)، «جو-ای» (ای جینگ) و غیره - که امروزه در دسترس ما می باشند - توسط وی جمع آوری و تنظیم شده اند

بسیاری از اندیشه های کنفوسیوس - حتی امروزه هم - از ارزش والایی برخوردار است، به عنوان مثال وی به ترویج یک اندیشه اخلاقی تحت عنوان «رن» می پرداخت که مفهوم آن محبت و خیرخواهی بود، به عقیده او «رن» یعنی دوست داشتن دیگران، می توان آن را در این عبارت خلاصه کرد: «چیزی را که برای خود نمی پسندی برای دیگری هم روا مدار» به اعتقاد کنفوسیوس «انسان شریف باید سازگار و متفاوت باشد» به این معنی که در روابط بین افراد باید به تفاوت موجود بین انسانها توجه نمود و نباید با یک ملاک افراد را سنجید، فقط در این صورت است که جامعه به ثبات و انسجام دست می یابد. در زمینه آموزش و پرورش وی با استفاده از روش الهام بخشی شاگردان را به تفکر ترغیب می کند، به عقیده او شاگردان می بایست در حین مطالعه و آموزش از تفکر مستقل و دیدگاه شخصی بر خوردار باشند.

شاگردان کنفوسیوس تمامی سخنان او را در کتاب « لون یو » (کلمات قصار کنفوسیوس) جمع آوری کرده اند و نسل های بعدی افکار او را گسترش داده اند تا جائیکه سخنان وی از مهمترین بخشهای افکار سنتی چین در نظر گرفته می شود. به تدریج افکار و سخنان وی به کشورهای همسایه و در نهایت به همه دنیا منتشر گردید و حوزه ی فرهنگی « مکتب کنفوسیوس » شکل گرفت که محدوده ی تاثیرگذاری وسیعی را در بر داشته است .

کنفوسیوس متعلق به چین است و نام او زبانزد خاص و عام مردم چین است و افکار اکثریت مردم چین کم و بیش تحت تاثیر عقاید وی قرار می گیرد، کنفوسیوس هم متعلق به کل جهان است بطوریکه یونسکو او را بعنوان یکی از ده شخصیت مهم فرهنگی جهان معرفی کرده است.

1	3
2	

1、2. 孔子

کنفوسیوس

3. 山东曲阜孔庙中门

درب مرکزی معبد کنفوسیوس در شهر «چو فو» واقع در استان شُن دونگ

“四书五经”与儒家思想

مکتب کنفوسیوس و کتب چهار گانه و متون پنجگانه باستانی

“四书”在典籍。

先秦时期就存在了，但是当时还没有“四书”这一说法，其中除了记录孔子言行的《论语》之外，还有《孟子》《大学》和《中

庸》。《孟子》是记述儒家学派另一位代表人物孟轲的政治思想的书。而《大学》与《中庸》本来是《礼记》里的两篇文章，主要是讲如何做学问和如何修身的，到南宋时，著名学者朱熹把它们分别独立出来加以注解，和《论语》《孟子》一起，作为学习儒家经典的初级入门教材，叫作《四书章句集注》，也简称“四书”。“五经”是指《易经》《尚书》《诗经》《礼记》和《春秋》五部

明清时期，科举考试都是根据“四书五经”里面的文句出题，考生对字句的解释必须依照朱熹的《四书章句集注》等。于是，“四书五经”成为知识分子最重要的教科书，而“四书五经”中的儒家思想也主要通过这样的方式成为当时人们为人处世的准则。“四书五经”中蕴含的思想也深深地影响着现在的中国。

1 | 3

2 |

1. 《论语》

لون بو

2. 八卦图

طرح «باگوا» (هشت سه خطی)

3. 卦占吉凶

فال گیری با هشت سه خطی

مکتب کنفوسیوس و کتب چهار گانه و متون پنجگانه باستانی

شو» (کتاب تاریخ)، «شی جینگ» (سرودها)، «لی جی» (کتاب آئین ها) و کتاب «چون جیو» (بهار و پاییزی) می باشند.

در دوران سلسله های «مینگ» و «چینگ» تمام سوالهای آزمونهای سلطنتی براساس «کتب چهار گانه و متون پنجگانه ی باستانی» مطرح می شد و جواب های شاگردان می بایست با «تفسیر بر عبارات چهار کتاب» اثر «جو شی» همخوانی داشته باشد. به همین دلیل این کتاب ها جزء مهمترین کتاب های آموزشی برای فراگیران محسوب می شدند و اندیشه های مکتب کنفوسیوس که در «کتب چهار گانه و متون پنجگانه ی باستانی» گنجانده شده است هم از این طریق تبدیل به اصول اخلاقی مردم آن دوره شده است تا آنجا که تأثیرات عمیق آن را می توان در نسل امروزی نیز مشاهده کرد.

چهار کتاب مربوط به دوران قبل از سلسله چین (اولین سلسله متحد چین) می باشند، اما در آن زمان به عنوان چهار کتاب معروف نبودند. در بین آنها علاوه بر کتاب «کلمات قصار کنفوسیوس» که در آن گفتار و کردار او ثبت گردیده است، کتابهای «مونگ زه» (مونسیوس)، «دا شوه» (دانش بزرگ) و «جونگ یونگ» (تعالیم میانه روی) هم بودند. «مونگ زه» کتابی است که اندیشه های سیاسی «مونگ که» را بیان می کند که یکی دیگر از شخصیت های برجسته ی مکتب کنفوسیوس است. اما «دانش بزرگ» و «تعالیم میانه روی» در واقع دو مقاله از «لی جی» (کتاب آئین ها) بوده و محتوای اصلی آن در مورد چگونگی فراگیری دانش و پرورش شخصیت اخلاقی بود و در دودمان «سونگ جنوبی» دانشمند معروفی به نام «جوشی» آنها را جداگانه شرح و تفسیر کرده و با دو کتاب «کلمات قصار کنفوسیوس» و «مونگ زه» تحت عنوان «تفسیر بر عبارات چهار کتاب»، کتاب های پایه ای مکتب کنفوسیوس را تشکیل داده اند که بعداً بطور مختصر به کتب چهارگانه معروف شده اند. متون پنجگانه شامل پنج کتاب «ای جینگ» (کتاب تغییرات)، «شانگ

老庄与道家思想

لائوزہ، جوانگ زہ و مکتب دائوئی

中国道家思想的创始人是春秋末期的老子。老子，姓李，名耳，曾经做过周代管理政府藏书的史官。老子的著作

《道德经》虽然只有5000多字，但是对后来的中国人却产生了非常深远的影响。老子用“道”来说明宇宙万物的产生和演变，他告诉人们在思想和行为上也要遵循“道”的特点和规律，顺应自然，要以柔克刚，因为表面脆弱的东西往往本质坚强。

后来的庄子继承和发展了老子的思想。庄子，名周，曾经做过宋国“蒙”这个地方的漆园吏。庄子在他的著作《庄子》中，继承和发展了老子“道法自然”的观点，主张将外在的万物与自我等同起来，将生与死等同起来。庄子追求的是精神世界的超越和逍遥。因为老子和庄子的思想有很多相似性，所以后人习惯以“老庄”并称。

لائوزه، جوانگ زه و مکتب دائوئی

ظواهراملیم و ضعیف است معمولا باطن بسیار قوی دارد.

بعدا فیلسوف معروف «جوانگ زه» افکار و اندیشه های لائوزه را به ارث برده آن را گسترش داد. نام وی «جو» بود و مدتی در منطقه ی چی یوان شهر مونگ از مملکت سونگ مأمور دون پایه بود. جوانگ زه در کتاب خود به بسط و توسعه ی دیدگاه لائوزه مبنی بر «پیروی و هماهنگی با دائو طبیعت» پرداخته است. او معتقد است دنیای خارج و باطن انسان یکی است، مرگ و زندگی یکی است. آنچه او دنبال می کند برتری و آزادی ملکوتی و معنوی است. از آن جایی که افکار لائوزه و جوانگ زه در بسیاری از موارد به هم شباهت دارد، بعدا مردم از آنها به عنوان لائوجوانگ یاد می کنند.

بنیانگذار مکتب «دائوئی» چین لائوزه بود که در بنیانگذار مکتب «دائوئی» چین لائوزه بود که در اواخر دوره ی «بهار و پاییز» متولد شد. نام او «آر» و نام خانوادگی اش «لی» می باشد. وی دردوره ی «جو» مسؤولیت مدیریت کتب دولتی را بر عهده داشته است.

کتاب اصلی لائوزه «دائو ده جینگ» می باشد، اگر چه این کتاب تنها بیش از پنج هزار واژه دارد اما تأثیر پایدار و عمیقی در زندگی مردم چین داشته است. لائوزه با استفاده از واژه «دائو» پیدایش جهان هستی و تغییرات آن را توضیح داده است، وی در این کتاب به مردم توصیه داده است که درافکار و اعمالشان از قوانین و ویژگیهای دائو پیروی کنند و هماهنگ با طبیعت باشند و با روش نرم بر سختی ها تسلط یابند زیراکه چیزی که

佛学思想

افکار بودایی

早在汉代，产生于印度的佛教就已经传入中国。佛教在中国的发展过程中不断中国化，成为深刻地影响着中国人的宗教思想体系——佛学思想。

隋唐时期是佛教中国化的重要时期。这一时期，随着国家的统一、经济的发展和文化交流的日益频繁，佛学获得了空前的发展。唐代统治者实行儒、佛、道并行的政策。佛学在与中国传统文化融合的过程中，吸收了儒家和道家的思想，形成了一些中国化的佛学宗派。禅宗是其中最具有生命力的一派。佛学的思辨哲学弥补了传统思想直观朴素的不足，丰富了中国文化。

<http://www.purpleculture.net>

افکار بودایی

	2
1	3

1. 敦煌佛像壁画

نقاشی بودایی روی دیوار در دون هان

2. 如来佛像

مجسمه بودا

3. 合掌手

دست های به هم چسبیده

سنتی چین، از اندیشه ی کنفوسیوس و دائوئی تأثیر پذیرفت و تعدادی فرقه بودایی چینی شکل گرفت، «زن» یکی از این فرقه ها ست که دارای بیشترین نیروی حیاتی بوده است. فلسفه ی تفکری بودایی، کمبود ایدئولوژی سنتی را جبران کرده و باعث غنی تر شدن فرهنگ چینی گردید.

در اوایل حکومت سلسله ی «هان» دین بودایی که از هند سرچشمه گرفته بود وارد کشور چین شد. دین بودایی در طی مراحل بسط و گسترش در چین، پیوسته خود را با شرایط موجود وفق داده و به عنوان یک ایدئولوژی دینی مهم، تأثیر عمیقی بر مردم این کشور داشته است.

سلسله های «سویی» و «تانگ» مهمترین دوره ی بومی شدن آیین بودایی در فرهنگ چین محسوب می شود. در طی این مدت همزمان با یکپارچگی کشور، توسعه ی اقتصادی و شکوفایی تبادلات فرهنگی، افکار بودایی به صورت بی سابقه ای گسترش یافت.

فرمانروایان سلسله ی تانگ بطور یکسان به آیین های کنفوسیوس، بودایی و دائوئی اجازه فعالیت دادند. آیین بودایی در روند آمیزش با فرهنگ